

УДК 378.091.8(477):061.1ЄС

Кравець Д. О.

група 5511м, Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова(Миколаїв), diankakravetsb@gmail.com

Трибулькевич К. Г.

д-р пед. наук, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
(Миколаїв), tribulkevich@gmail.com

РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА

У статті здійснено аналіз стану сучасного студентського самоврядування в закладах вищої освіти, визначено поняття «студентське самоврядування» та його основні завдання на основі сучасних реалій української освіти.

Ключові слова: студентське самоврядування, громадська діяльність, самоврядування, інтеграція України, політичний стан суспільства, європейське громадянство.

The article analyzes the state of modern student self-government in institutions of higher education, defines the concept of «student self-government» and its main tasks on the basis of modern realities of Ukrainian education.

Key words: student self-government, public activity, self-government, integration of Ukraine, political state of society, European citizenship.

У наш час досить значного розвитку та поширення в Україні отримав такий тип організацій студентської молоді, як органи студентського самоврядування в навчальних закладах з різним рівнем акредитації, поступово перетворюючись з підструктур закладів вищої освіти у самостійні організації.

Дослідженню історичних аспектів розвитку студентського самоврядування у закладах вищої освіти в контексті вступу України до Європейського співтовариства присвячені праці видатних вчених В. Андрущенко, А. Бойко, М. Григор'євої, П. Гусянтикова, П. Грушина, О. Глузмана, С. Золотухіної, Г. Касінової, Л. Клименко, В. Мокляка, В. Орлова, Р. Сопівника, В. Сипченка, С. Черкасова, С. Шашенко та ін.

Отже, метою статті є комплексне висвітлення розвитку діяльності студентського самоврядування у закладах вищої освіти в контексті вступу України до Європейського співтовариства.

Сьогодні студентське самоврядування передбачає самостійну громадську діяльність студентів із реалізації функцій управління ЗВО, що здійснюється відповідно до мети й завдань навчального процесу, реалій студентського життя. Саме в його діяльності закони управління й закономірності виховання набувають особливої, своєрідної специфіки [1, с. 14].

Було б доречно зазначити що являє собою термін «Студентське самоврядування», це добровільне об'єднання студентів, яке самостійно та під свою відповідальність вирішує питання, які стосуються інтересів студентства [2].

Відповідно до частини першої статті 40 Закону «Про вищу освіту» студентське самоврядування об'єднує всіх студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) відповідного вищого навчального закладу незалежно від курсу та форми навчання. Усі студенти (курсанти), які навчаються у вищому навчальному закладі, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування [2].

Основними завданнями органів студентського самоврядування є:

а) забезпечення і захист прав та інтересів студентів, зокрема, стосовно організації навчального процесу;

б) забезпечення виконання студентами своїх обов'язків;

в) сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів;

г) сприяння створенню відповідних умов для проживання та відпочинку студентів;

д) сприяння діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами;

е) організація співробітництва зі студентами інших закладів вищої освіти і молодіжними організаціями;

ж) сприяння працевлаштуванню випускників;

з) участь у вирішенні питань міжнародного обміну студентами [2].

Аналіз сучасного стану становлення студентського самоврядування призводить до висновків про ряд прогресивних змін у його діяльності: увагу громадськості до питань студентського самоврядування; зростання ваги органів студентського самоврядування у функціонуванні закладів вищої освіти, зокрема при прийнятті керівниками управлінських рішень; розширення повноважень студентського самоврядування; фінансування діяльності студентського самоврядування; посилення правозахисної функції органів студентського самоврядування [4].

23 травня 2016 р. у Вашингтоні (США) на засіданні Атлантичної ради експерти у своїй доповіді зауважив: «Більшість університетів досі не скористалась перевагами автономії вищої школи, тому що їх керівництво не бажає брати на себе відповідальність за прийняття рішень і працювати в напрямку покращення якості освіти. Нам часто доводиться стикатися з різними освітніми установами, які називаються «університетом», але вони не мають нічого спільного з університетами, крім назви. Консервативні ректори, пасивні викладачі і байдужі студенти – це реалії сучасної української освіти» [3].

Саме тому особливого звучання в посиленні процесів демократизації вищого навчального закладу набуває студентське самоврядування, що через набуття власної автономії та покладеної на студентських лідерів

відповідальності, сприятиме реорганізації діяльності вищого навчального закладу, актуалізації демократичних засад [4].

Процеси євроінтеграції вимагають вивчення іноземного досвіду функціонування студентського самоврядування та втілення його кращих традицій у практику роботи закладів вищої освіти [4].

Вивчення досвіду роботи студентського самоврядування за кордоном здійснювалось у рамках проекту «IMPRESS» «Підвищення ефективності студентських служб» (Improving the Efficiency of Student Services), – 530534-Tempus-1-2012-1-UK-Tempus-SMGR, фінансувався Європейською Комісією, тривав з 15 жовтня 2012 р. по 14 жовтня 2015 р. Метою проекту було розширення досвіду студентського самоврядування, посилення процесів євроінтеграції згідно до вимог Болонського процесу, підтримка роботи органів студентського самоврядування у закладах вищої освіти України [5].

Проект передбачав наступні напрями діяльності: узгодження стратегії; удосконалення існуючих профорієнтаційних структур та структур з працевлаштування студентів; динамічний розвиток соціальних компетенцій студентів; модернізація діяльності студентських спілок; формування центрів працевлаштування та кар'єрного росту; участь у розробці національної стратегії щодо підвищення ефективності студентських служб; модернізація соціальної мережі студентів; дисемінація результатів проекту; удосконалення системи контролю якості; менеджмент проекту. Партнерами проекту були: університет Нортумбрія, Великобританія; університет Кордобі, Іспанія; Університет Зліна, Чехія; європейська асоціація студентів, Бельгія; Донецький національний університет; Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; Львівський національний університет імені Івана Франка; Міністерство освіти і науки України; Українська асоціація студентського самоврядування; Донецька торгово-промислова палата [5].

Можна зробити висновок, що, нині студентське самоврядування – це орган, який може стати, не тільки, представником студентства у закладах вищої освіти перед адміністрацією, деканатом та кафедрою, а й захистом для кожного студента та творцем нових традицій.

Список використаних джерел

1. Аносов І. П., Приходько В. М., Приходько М. І. Соціально-педагогічні основи студентського самоврядування як джерела демократизації вищої школи (управлінський аспект). Мелітополь: ММД, 2008. 196 с.

2. Про вищу освіту: Закон України від 01.01.2019 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернень: 27.10.2018).

3. Реакція мережі на слова Квіта: «...Пасивні викладачі і байдужі студенти – це реалії сучасної української освіти». *Рейдерське захоплення НАУ*. 1 Чер. 2016. URL: <http://reider-nau.com/reaktsiya-merezhi-na-slova-kvita-pasivni-vikladachi-i-bayduzhi-studenti-tse-realiyi-suchasnoyi-ukrayinskoji-osviti/> (дата звернень: 27.10.2018).

4. Трибулькевич К. Г. Розвиток студентського самоврядування у вищих навчальних закладах України (1917-2010 рр.): монографія. Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2016. 454 с.

5. Черняк О., Харламова Г. Соціальні компетенції молодих фахівців: результати реалізації міжнародного проекту ТЕМПУС «IMPRESS». Освітні тренди. Сайт про сучасні тенденції розвитку освіти. Січень 21, 2016. URL: <http://www.edu-trends.info/tempus-impress/> (дата звернень: 27.10.2018).